

KINNITAN:

.....

Anneli Siimussaar,
juhatuse liige

**SA EESTI PIIMANDUSMUUSEUMI MUUSEUMIKOGU
KORRALDUSE PÕHIMÕTTED**

SISUKORD:

1. Üldsätted	3
1.1 Kogumispõhimõtete eesmärk.....	3
1.2 Alused.....	3
1.3 Kehtivusaeg ja muutmise põhimõtted	3
2. Muuseumi missioon ja ülevaade toimepõhimõtetest	4
2.1 Missioon.....	4
2.2 Eesti Piimandusmuuseumi kujunemine	4
2.3 Muuseumikogu, asukohad ja seisukord	4
2.4 Muuseumi struktuur	5
2.5 Muuseumi koostöövõrgustik	5
3. Muuseumikogu täiendamine.....	6
3.1 Kogumispõhimõtted	6
3.1.1 Kogumispõhimõtete eesmärk	6
3.1.2 Muuseumikogu täiendamise üldpõhimõtted.....	7
3.1.3 Abikogusse vastu võtmise põhimõtted	7
3.1.4 Käsiraamatukogu	8
3.1.5 Muuseumikogu hetkeseis ja täiendamisvajadus	8
3.1.6 Museaalide väljaarvamine	10
3.1.7 Teiste sarnaste või lähipiirkonnas tegutsevate muuseumide kogude	11
lühianalüüs.....	11
4. Muuseumikogude dokumenteerimine	12
4.1 Dokumenteerimismeetod, objektide vastuvõtt	12
4.2 Museaalide kirjeldamine.....	13
4.3 Museaalide liikumine ja ajutine kasutamine.....	13
4.4 Inventuurid.....	13
4.5 Retrospektiivne dokumenteerimine	14
5. Muuseumikogu kasutamine	14
5.1 Muuseumikogu kasutamisega seotud protseduurid ja dokumentatsioon.....	14
5.2 Muuseumikogu korraldus	14
6. Säilitamine	15
6.1 Rollid ja vastutus	15
6.2 Säilitustingimused.....	15
6.3 Turvalisus	15
7. Toimepidevus	15
7.1 Riskianalüüsi läbiviimise kord	15
7.2 Ohuplaani ja/või hädaolukorra lahendamise kava koostamise ja rakendamise	16
kord.....	16

1. Üldsätted

1.1 Kogumispõhimõtete eesmärk

SA Eesti Piimandusmuuseumi kogumispõhimõtete eesmärgiks on:

- määrata muuseumikogu arenguplaanid ning reguleerida museaalide arvele võtmist, dokumenteerimist, säilitamist, kogude täiendamist ja kasutamist;
- tagada efektiivne ja professionaalne igapäeva töö muuseumis;
- anda avalikkusele ülevaade SA Eesti Piimandusmuuseumi kogumistegevuse iseloomust ja põhimõtetest.

1.2 Alused

SA Eesti Piimandusmuuseumi kogumisalase tegevuse aluseks on muuseumiseadus, Rahvusvahelised Muuseumide Nõukogu (ICOM) suunised, muuseumi eetikakoodeks, väljakujunenud head tavad ning 2012.a. Kultuuriministeeriumi poolt välja antud *Kogude poliitika koostamise juhend*. Muuseumi kogumispõhimõtted tuginevad ka SA Eesti Piimandusmuuseumi põhimäärusele ning arengukavale.

1.3 Kehtivusaeg ja muutmise põhimõtted

Kogumistegevuse põhisuunad vaadatakse üle, kui muuseum soovib dokumendis teha suuremaid sisulisi muudatusi, dokumenti täiendatakse ja parandatakse jooksvalt töökäigus. Kogumispõhimõtete uuendamist koordineerib peavarahoidja koos teaduriga ning kinnitab juhatuse liige.

2. Muuseumi missioon ja ülevaade toimepõhimõtetest

2.1 Missioon

SA Eesti Piimandusmuuseum on Sihtasutus, kes oma põhiülesande kohaselt kogub, uurib, säilitab ja eksponeerib Eesti piimanduse ajalugu kajastavaid kultuuriväärtusega asju ning vahendab neid üldsusele teaduslikel, hariduslikel ja meelelahutuslikel eesmärkidel.

2.2 SA Eesti Piimandusmuuseumi kujunemine

Piimandusmuuseumi loomise idee tekkis 1930-ndatel aastatel Õisu Piimanduskooli õpetaja agronoom Aleksander Speek'il ja Õisu Piimandusinstituudi Katsejaama juhatajal mag.chem. Nikolai King'il, kes alustasid ka materjalide kogumist. Muuseumisse jõuti koguda 3366 säilikut – tööstuse seadmeid, fotosid ja dokumente.

Muuseumi rajamise mõte elavnes 1975.a. Paide Piimatoodete Kombinaadi direktori Evald Küüts'i ja Eesti Põllumajandusmuuseumi juhataja prof. Jüri Kuum'a õhutusel. 14. juulil 1976.a. sai teoks Piimatööstuse Muuseumi organiseerimiskomitee esimene istung Imavere Võitööstuses, kus otsustati rajada muuseum Imaveresse. Piimatööstused pidid leidma võimalused vajaliku materjali kogumiseks. 1978.a. sügisel saadi piimandusmuuseumi alla 3,4 ha maad, millele kujundati park ja istutati üle 500 puuistiku. Kapitaalremonti alustati 1980.a.

1993.a. registreeriti Järva Maavalitsuse Majandusametis Eesti Piimandusmuuseum ja kanti Eesti ettevõttereestrissse. Iseseisva muuseumina põllumajandusministeeriumi alluvuses ei saadud rahandusministeeriumi toetust. EV põllumajandusministri käskkirjaga lõpetati Eesti Piimandusmuuseumi kui juriidilise isiku tegevus 1994.a. ja Eesti Põllumajandusmuuseumi juurde moodustati filiaal Eesti Piimandusmuuseum. 01. oktoobril 2000.a. muutus muuseum taas iseseisvaks.

14. juuli 2001.a. kujunes aga muuseumi suurspäevaks, sest täpselt 25 aastat peale selle asutamist avati uksed külastajatele. Valmis esimene püsiekspositsioon.

2.3 Muuseumikogu, asukohad ja seisukord

SA Eesti Piimandusmuuseumi muuseumikogus on seisuga 31.12.2019 a. 33 896 museaali. Muuseumikogu koosneb järgmistest alakogudest: esemed, fotod, negatiivid, väikeesemed, arhiivikogu ja raamatukogu. Abikogusse kuuluvat materjali kasutatakse

abimaterjalina näituste ja teadustöö juures. Abikogus on 31.12.2019.a. seisuga 1059 eksemplari.

SA Eesti Piimandusmuuseumi museaalide kogu asukohad ja tingimused ei ole nõuetele vastavad. Raamatukogu, fotokogu ja arhiiv asuvad majandushoone teisel korrusel spetsiaalselt selleks tegevuseks kohandatud ruumis. Probleemideks on normeeritud kliimatingimuste puudumine ja ruumipuudus. Tulevikus tuleb kogule välja ehitada suuremad pinnad, restaureeritud väikeesemete ladustamiseks leida juurde lisapinda ning luua vajalik mikrokliima.

Restaureerimata väikeesemed ja suuregabariidilised piimandusseadmed asuvad majandushoovi ümbritsevates kuurides, kus on hoiutingimused halvad. Vajalik on välja ehitada spetsiaalsed hoidlad või renoveerida olemasolevad. Kaasaegsed suuregabariidilised piimandusseadmed asuvad lahtiselt õues ning neile on vaja ehitada ekspositsiooni paviljon/välihall, kuhu seada üles väliekspositsioon. Ekspositsioonihoones ja säilikute hoidlates puuduvad korralikud niiskuse ja temperatuurimõõturid.

2.4 Muuseumi struktuur

Muuseumis on kaks osakonda: museaalne osakond, mille põhiülesanded on kogu sihipäraselt täiendada, säilitada, süstematiseerida ja eksponeerida ning korraldada ekskursioone, ette valmistada muuseumipedagoogilisi programme ja korraldada muuseumi üritusi; ning majandusosakond, mille põhiülesanded on organiseerida hooldus- ja remonditöid, korraldada muuseumi kütte, vee- ja kanalisatsiooni toimimisega seotud tegevusi, korraldada valvet, tuletõrjet ja töökaitset ning varustada muuseumi vajalike vahenditega.

2.5 Muuseumi koostöövõrgustik

SA Eesti Piimandusmuuseumi asutajateks on Järva vald, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, OÜ Estonia Farmid. Koostöövõrgustikku kuuluvad väga erineva taustaga muuseumid. Peamine sarnasus kogumistöös on Eesti Põllumajandusmuuseumiga Ülenurmel ning Carl Robert Jakobsoni Talumuuseumiga Kurgjal, mis mõlemad on oma olemuselt põllumajandusvaldkonda tutvustavad muuseumid. Muuseum teeb aktiivselt koostööd Järvamaal ja mujal Eestis asuvate muuseumite, kodulootubade, koolide, turismiorganisatsioonide, asutuste ja üksikisikutega.

Muuseum annab museaale välja teistele muuseumidele, teadusasutustele, era- ja juriidilistele isikutele eesmärgiga eksponeerida; kasutada museaale uurimistööks või hariduslikeks eesmärkideks.

SA Eesti Piimandusmuuseum võtab samadel eesmärkidel ka teistelt muuseumidelt vastu museaale korraldatavate näituste või uurimistööde tarbeks. Muuseum vahetab teiste muuseumitega ajutisi näitusi ning laenutab oma ajutisi näitusi majast välja.

SA Eesti Piimandusmuuseumi kõrvalt tegutseb MTÜ „Eesti Piimandusmuuseumi Sõprade Selts“, läbi MTÜ tegevuse on saadud raha erinevate projektide läbiviimiseks muuseumis. Toimuvad kontserdid, päkapikuteater, piimapäev, antakse välja trükiseid ja kõik muu mis seotud muuseumi tegevusega.

3. Muuseumikogu täiendamine

3.1 Kogumispõhimõtted

3.1.1 Kogumispõhimõtete eesmärk

SA Eesti Piimandusmuuseumi põhiülesanne on koguda, uurida, süstematiseerida ja säilitada Eesti piimanduse ajalugu kajastavat kultuuriväärtusega ainet, samuti seda üldsusele vahendada teaduslikul, hariduslikul ja meelelahutuslikul eesmärgil ning tutvustada Eestis toodetud piima ja piimatooteid elanikkonna seas.

Kogu täiendamisel välditakse asjade kogumist ainult kogumise pärast. Kogu täiendamisel ei keskenduta ainult minevikule, kogumise eesmärgiks on kvaliteet, süstemaatilisus, lisaks minevikule on oluline tänapäev ja meie tulevik.

Muuseumikogu korraldamist reguleerivad dokumendid on :

- **Kogumispõhimõtted** koostatakse tähtajatult. Dokumendi eesmärgiks on tagada, et muuseumikogu täiendamine oleks vastavuses muuseumi missiooni, eesmärkide ja ressursidega. Dokument määrab kogumise üldised suunad ja põhimõtted ning piiritleb vastavad tegevused ja protseduurid. Kogumispõhimõtete regulaarne ülevaatamine toimub samaaegselt muuseumi arengukava uuendamisega.
- **Kogumiskava** on lühiajaline. Dokument annab konkreetsed tegevusjuhised kogumistöö läbiviimiseks ning see on seotud muuseumi aastase tööplaaniga. Kogumiskava sõnastab prioriteedid vastavaks perioodiks, võtab arvesse hetke

ressursid; määrab töö läbiviijad; planeerib summad; määratleb tegevused, mis on vajalikud konkreetse kogumistegevuse läbiviimiseks.

3.1.2 Muuseumikogu täiendamise üldpõhimõtted

Muuseumikogu täiendamise üldpõhimõtted on seotud SA Eesti Piimandusmuuseumi arengukavaga. Muuseum lähtub oma tegevuses piimandussektori ajaloo jäädvustamisest, mõtestamisest ja tutvustamisest.

Põhikogusse vastuvõtmisel lähtutakse allpool toodud põhimõtetest:

- materjal omab kultuuriloolist väärtust ja on seotud Eesti piimandusega;
- järjepidevus kogumisel ja mis on oluline muuseumi kogu terviklikkuse seisukohast;
- materjali vastuvõtmisel lähtutakse, et see on kasutatav teadustöös ja näitustegevuses;
- objekti kohta peab teada olema kasutuskoht ja -aeg või kuuluvus.
- keeldume annetuse, kingituse, pärandi või teise muuseumi tervikkogu museaalina arvele võtmisest, kui see ei vasta muuseumi arengukavale või kogumispõhimõtetele;
- ei võta museaalina arvele annetust, kingitust või pärandit, kui selle üleandja esitab eritingimusi, mis on vastuolus muuseumi ja selle külastajate pikaajaliste huvidega;
- ei võta museaalina arvele asja, mille säilitamiseks, eksponeerimiseks või mille üle arvestuse pidamiseks puuduvad tingimused või eelarvelised võimalused;
- arvestame asja museaalina arvele võtmisel teiste sama piirkonna või sarnase ainevaldkonna muuseumide kogumispõhimõtetelega.

3.1.3 Abikogusse vastu võtmise põhimõtted

Abikogusse võetakse esemeid, fotosid, käsikirju, dokumente, auviseid, digimaterjale jne, mis ei vasta põhikogusse vastuvõtmise kriteeriumitele, kuid vääriavad säilitamist teadusliku, haridusliku või näitustegevuse eesmärgil.

Samuti võib abikogusse vastu võtta objekte, mille väärtuslikkus on ebaselge, kuid võib selguda hilisema uurimise käigus. Abikogu ei kuulu muuseumi põhikogu koosseisu, selle üle peetakse muuseumisisest arvestust.

Seoses Sihtasutuse loomisega võtab muuseum abikogusse vastu ka Imavere piirkonna ajalooa seotud materjali.

3.1.4 Käsiraamatukogu

Muuseumil on käsiraamatukogu, kuhu kuuluvad raamatud ja trükised, mida muuseumitöötajad vajavad igapäevases töös. Käsiraamatukogu on kohapeal kasutamiseks ja see ei ole muuseumi põhikogu.

3.1.5 Muuseumikogu hetkeseis ja täiendamisevajadus

SA Eesti Piimandusmuuseumi muuseumikogu on komplekteeritud alates kõige olulisemast: 1930-ndate aastate meierei sisustus tööstusruumide kaupa, dokumendid, fotod, auhinnad meiereidele ja meeritele võivõistlustel osalemise eest, piimandusveteranide elu ja tööd puudutavad materjalid, piimandus talumajapidamises ning piimatööstuste toodangu pakendinäidised, kroonikad, dokumendid, käsikirjalised mälestused.

KOGU	KOGU TÄHIS	KOGU SUURUS 31.12.2019
Arhiiv	DK	11 976
Auvised	VD	77
Esemekogu	E	742
Fotokogu	FK	12 516
Maalikogu	MK	3
Negatiivikogu	N	463
Raamatukogu	R	3 531
Väikeesemekogu	EMV	4 583
Digitaalsed fotod	DFK	5
Kokku		33 896

Arhiivkogu - piimandusalased pisi- ja väikese trükised, uurimustööd, dokumendid, käsikirjad, kirjavahetused. Dokumendid on paigutatud paberümbrikutesse ja ümbrikud omakorda mappidesse.

Arhiivikogusse kogume jätkuvalt dokumente mõisameiereide ja ühispiimatalituste kohta, mis meie arhiivis puuduvad ning millel on oluline kultuuriväärtus. Seoses plaanitava uue ekspositsiooniga, mis kajastab nõ. Nõukogude perioodi 1940-1990 aastatel, korjame eelisjärjekorras veteranide mälestusi, piimakombinaatide arvnäitajaid ja materjali piimakombinaatide tegevuse kohta sellel ajajärgul.

Auvised - CD-d, DVD-d, heli- ja videokassetid piimanduse ajaloost, mälestused.

Auviste kogu täiendamiseks kogume piimatööstuse ajalugu ja tänapäeva kajastavat materjali, veteranide mälestusi, samuti õppefilme piimanduslase erihariduse andmisest ja praktikavõimalustest tänapäeva mikro- ja makromeiereides.

Esemekogu - meierei ja piimatööstuse sisseseadet puudutavad museaalid, taludes kasutusel olnud piima tootmise ja töötlemise esemed. Esemed on püsiekspositsiooni välja pandud, osa asub soojas arhiiviruumis ja osa välihoidlates.

Kuna mõisameiereides ja taludes kasutusel olnud esemeid on kogutud lünklikult, siis kogume jätkuvalt ekspositsiooni täiendamiseks vajalikke säilinud ja terveid esemeid. Nõukogude ajastu piimatööstuste tootmiseks vajaminevat sisseseadet on raskem kätte saada, kuna need on enamuses tööstustest maha võetud ja viidud vanarauaks. Kuid jätkuvalt korjame esemeid sellest ajajärgust ning lähiminevikust, mis seotud piima töötlemisega tööstuslikul teel.

Fotokogu - fotod ühispiimatalituste hoonetest läbi aegade, sisseseadest, tööprotsessidest ja toodetest piimakombinaatides, fotod Õisu Piimanduskoolist, piimandusteadlastest. Fotod on asetatud ühekaupa pärgamentpaberist ümbrikutesse ning paigutatud suurtesse fotokarpidesse. Fotoalbumid on paigutatud pabermappidesse ja asetsevad riulil reas.

On veel liikvel vanu fotosid vanadest meiereidest ja nende sisseseadetest. Kogume fotosid, mis kujutavad piimatööstusi mistahes ajajärgul kuni tänapäevani välja, samuti tööstuste sisseseadeid.

Negatiivikogu - piimanduse alased fotonegatiivid. Negatiivikogu on paigutatud karpidesse, mis asuvad riuli alumisel real, kuna seal on jahedam.

Väikeesemetekogu - piimandusega seotud märgid, vimplid, embleemid, medalid, piimatööstuste pakendinäidised jms. Väikeesemed on enamuses paigutatud pappkastidesse, vältimaks tolmu, valguse ja muid kahjustusi.

Jätakuvalt korjame piimatööstustest nende toodangu näidiste pakendeid. Aga ka piimatööstuste meeneid ja reklaammaterjale.

Raamatukogu - on piimandus-ja põllumajandusalased trükised (eesti ja võõrkeelsed), ajakirjad, piimakombinaatide kroonikad jms. Raamatud on arhiivi paigutatud riiulitesse vertikaalselt, riiulid on täis ja raamatud otse. Raamatute ja riiuli ülemise ääre vahel vähemalt 10 cm vahe, väärtuslikud ning kahjustatud raamatud on paigutatud pabermappidesse.

Jätakuvalt oleme huvitatud piimatööstuste kroonikatest, Saaremaa piimatööstuse kroonikad on muuseumis olemas aastatest 1975-2012. Hetkel kogume piimandusalaseid väljaandeid, mis on välja antud erinevatel aegadel kuni tänapäevani, kaasaarvatud välismaine piimandusalane kirjandus.

Abikogu - alla kuuluvad raamatud ja dokumendid, mis ei ole otseselt seotud piimanduse ajalooga, kuid materjali saab kasutada näituste koostamise juures. Abikogu asub arhiiviruumi riiulitel, enamus abikogust moodustavad raamatud.

Käsiraamatukogu - Eesti Piimandusmuuseumi temaatikaga seotud uurimustööd ning muuseumi igapäevatöök ja uurijatele kasutamiseks vajalikud käsiraamatud ja teatmeteosed. Antud kogu ei sisalda museaale. Käsikogu asub muuseumi peahoone riiulites.

Muuseum ei kogu:

- väga halvas seisukorras ja lühikese säilivusega objekte;
- ebaselge päritoluga objekte;
- kultuuriväärtusetu objekte;
- suuri objekte, millele ei ole võimalik säilitustingimusi rakendada.
- objekte, mis on identsed või väga sarnased juba olemasoleva museaaliga, välja arvatud juhul, kui olemasolev museaal on väga halvas seisukorras.

3.1.6 Museaalide väljaarvamine

Museaalide väljaarvamine muuseumikogust toimub Muuseumiseaduses (§ 11) sätestatud alustel. Museaal arvatakse muuseumikogust välja, kui see on:

- 1) on kahjustatud ja seda ei ole võimalik taastada;

- 2) on hävinud või kaotsi läinud ning seda ei ole leitud vähemalt kahe järjestikuse korralise inventuuri käigus;
- 3) antakse üle MuuS § 7 alusel üle teisele muuseumide andmekoguga liitunud muuseumile, raamatukogule või Rahvusarhiivile;
- 4) on enne muuseumikogusse arvamist omaniku tahte vastaselt tema valdusest välja läinud või teisest riigist välja viidud ning see antakse üle omanikule või tagastatakse teisele riigile.
- 5) museaali kuulumine muuseumikogusse ei ole kooskõlas muuseumi kogumispõhimõtetega;
- 6) sama muuseumi muuseumikogus või mõnes teises riigile kuuluvas muuseumikogus leidub museaaliga olulisel määral sarnaseid museaale, mis on paremas seisukorras või mille kohta teadaolev kultuuriväärtuslik teave on täielikum.

3.1.7 Teiste sarnaste või lähipiirkonnas tegutsevate muuseumide kogude

lühianalüüs

SA Eesti Piimandusmuuseumil on museaalide kogumisel ühisvaldkondi järgmiste mäluasutustega:

- SA Eesti Maaelumuuseumid (Eesti Põllumajandusmuuseum ja C.R. Jakobsoni Talumuuseum) - ülevaade piimanduse ajaloost;
- Maakonnamuuseumid - Järvamaa muuseum, Viljandi muuseum (kohalik ajalugu, mis seotud piimandusega; esemed, trükised, raamatud);
- Väikesed talu- ja külamuuseumid - koguvad kohalikku ajalugu käsitlevat materjali, mille hulgas piimandusega seotud kultuuriväärtuslikku materjali;
- Eesti Rahvamuuseum - väljapanek talupoja argielust, kasutusel igapäevased esemed, mis kajastavad piimanduse ajalugu;
- Eesti Filmiarhiiv - filmid piimandusest;

- Eesti Arhitektuurimuuseum - muuseumi kogudes fotod vanadest meiereidest, koorejaamadest, piimaühingutest jne.

SA Eesti Piimandusmuuseum teeb koostööd ka erinevate koolide, seltside, ühingute, asutuste ja üksikisikutega:

- Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda
- Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool
- Järvamaa Kutsehariduskeskus
- Eesti Maaülikool
- Piimatööstused
- Talumeiereid
- Lähipiirkonnas asuvad koolid ja lasteaiad
- Piimandusveteranid
- Järvamaa Turismiinfokeskus
- MTÜ Lõuna-Järvamaa Koostöökogu
- Eesti Piimandusmuuseumi Sõprade Selts

4. Muuseumikogude dokumenteerimine

4.1 Dokumenteerimismeetod, objektide vastuvõtt

SA Eesti Piimandusmuuseum kasutab museaalide arvele võtmisel segameetodit. *Segameetod* on arvuti- ja paberkandjapõhine meetod. Muuseumisse uue objekti arvele võtmine saab alguse juba kogumisel, kui märgitakse üles kogu objektiga seotud informatsioon (valmistamise aeg, objekti füüsilised näitajad, kasutamise seotud info, objekti üleandja).

Asja museaalina arvele või muuseumisse hoiule võtmist reguleerib uus muuseumiseadus (15.07.2013) ning muuseumikogu täiendamise ja kultuuriväärtusega asja muuseumisse hoiule võtmise määrus.

Muuseumis on kasutuses Eesti Muuseumide Infosüsteem (MuIS), mis on tsentraalne veebipõhine töökeskkond muuseumikogude haldamiseks. Museaalina arvele võtmise esimeseks etapiks on asja esmane dokumenteerimine ja info talletamine, selleks täidab peavarahoidja *Teabe eelregistreerimislehe*. Peavarahoidja sisestab *eelregistreerimislehel* esmase info asja kohta (üleandja, kuupäev, asja nimetus, tulmelegend) ning loob selle põhjal *Asja üleandmise* akti. Akti allkirjastavad peavarahoidja ja üleandja, alates 2014 aastast on akti võimalik allkirjastada ka digitaalselt. Akti ei koostata, kui asi läheb muuseumi käsutusse lühema perioodi jooksul kui üks aasta; võetakse teisest muuseumist vastu väljaarvatud museaal; võetakse vastu tegevuse lõpetanud riigimuuseumi varad.

4.2 Museaalide kirjeldamine

Museaale kirjeldatakse kahes etapis. Museaali kirjeldamise I etapp toimub ühe aasta jooksul, peale vastuvõtuakti allkirjastamist. I etapi käigus täpsustatakse ja täiendatakse museaali kirjeldusega seotud andmeid. Kogutud andmed moodustavad kataloogikirjed, mis tagab otsinguteks vajaliku hulga ja muudab muuseumi kogudes oleva teabe analüüsitavaks ja uuritavaks.

Museaali kirjeldamise II etapp on tähtajatu töö. II etapis selgitatakse põhjalikuma uurimise abil välja objektiga otseselt või kaudselt seotud andmed. Kasutades erinevaid algallikaid, täpsustatakse dateeringuid, soetud isikuid ja sündmusi, milles museaal on osalenud. II etapi eesmärgiks on piimandus ajaloolise konteksti avamine ning teadustöö arendamine piimanduse valdkonnas.

4.3 Museaalide liikumine ja ajutine kasutamine

Museaalide muuseumist väljaandmisel koostab peavarahoidja *Väljaande akti*, milles on kirjeldatud eseme seisukorda, tagastamistähtaega, lisatud on üleandja ja vastuvõtja nimed ning kontaktandmed. Akti juurde lisatakse *Ajutise kasutamise* leping, mis koostatakse kahes eksemplaris. Muuseumisisest liikumist dokumenteeritakse *Muuseumisisese kasutamise aktiga* (arhiivis olevate museaalide lisamine näitusele, objektide saatmine restaureerimisse jne.).

4.4 Inventuurid

Muuseumis on 2013 aastal teostatud inventuur arhiivikogule, 2014 on inventeeritud raamatukogu, 2015 aastal fotokogu, 2016 aastal negatiivikogu, 2017 aastal maalikogu ja esemekogu. 2018 teostatud inventuur varufondile. Alustatud on väikeesemete kogu inventuuriga. Muuseumil on piiratud inim-, ja rahaline ressurss, hetkel tegeleb sellega peavarahoidja. Inventuure teostatakse kogudes iga viie aasta järel. Inventuuri

dokumenteerimiseks kasutatakse Kultuuriministeeriumi leheküljel olevat *Inventuuride aruandevormi*, millel fikseeritakse inventeeritava muuseumikogu suurus, viimase inventuuri toimumise aeg, vastutavad isikud, järgmise inventuuri toimumise tähtaeg. Muuseumisisese inventuuri aktiga fikseeritakse iga museaali kohta unikaalne number, asukoht, nimetus ja hetkeseisund.

4.5 Retrospektiivne dokumenteerimine

Muuseumikogu ülekandmisel Kvisist MuISi tekkisid suured vead, mille tulemusel tuleb muuseumikogu kirjeldada (et saada reaalselt ülevaadet) ning osaliselt uuesti retrospektiivselt sisestada. See töö on mahukas ja tööjõuressurss piiratud, samuti rahalised vahendid. Muuseumis tegeleb sellega peavarahoidja.

5. Muuseumikogu kasutamine

5.1 Muuseumikogu kasutamisega seotud protseduurid ja dokumentatsioon

Muuseumikogu kasutamise all mõeldakse kõiki teenuseid ja võimalusi, mida muuseum pakub erinevatele huvigruppidele. Muuseumikogusid kasutatakse eksponeerimiseks hariduslikel ja meelelahutuslikel eesmärkidel, uurimistööks, publitseerimiseks, jäädvustamiseks (sh digiteerimine), kopeerimiseks, seda nii muuseumi enda ruumides kui väljaspool. Uurijaid teenindatakse pidades silmas eelkõige museaalide pikaajalist säilimist ja korrashoidu, samas pakkudes parimat võimalikku teenindust. Muuseumi ülesandeks on võimaldada avalikkuse ligipääs museaalidele. Muuseumikogud ja käsiraamatukogu on kohapealseks tutvumiseks ja uurimiseks. Kui soovitakse avaldada mõnda fotot siis on vajalik viidata SA Eesti Piimandusmuuseumi muuseumikogule. Kõigi muuseumi poolt pakutavate teenuste hinnakiri on välja toodud muuseumi kodulehel www.piimandusmuuseum.ee

Kogude kontroll ja vastustus on peavarahoidjal. Näitustel eksponeeritavate museaalide eest vastutab administraator.

5.2 Muuseumikogu korraldus

Eesmärgiks on muuseumikogu digiteerida, prioriteediks on fotokogu, et digikujutised oleksid MuISis nähtavad ja tavakasutajal võimalus otsingutes fotosid näha.

6. Säilitamine

6.1 Rollid ja vastutus

Peavarahoidja vastutab konkreetselt museaalide säilitamise eest, aga kaudne vastutus on kõigil töötajatel seoses ekspositsiooniga. Elementaarne esemete puhastus tolmust ja olemasolevast mustusest; kuiv pinnapuhastus; vajadusel puitesemete pesemine ja puhastamine enne hoiustamist. Esemete restaureerimisel, parandamisel ja vajadusel ka puhastamisel oleks vaja aeg-ajalt muuseumivälisist abi.

6.2 Säilitustingimused

Hetkel arhiivina kasutusel olev ruum on liiga väike ja ebastabiilse kliimaga ning ruumiasetus ei võimalda erinevaid materjale vastavalt nõuetele säilitada. Tulevikus tuleb antud kogudele välja ehitada suuremad pinnad, restaureeritud väikeesemete ladustamiseks leida juurde lisapinda ning luua vajalik mikrokliima.

6.3 Turvalisus

Arhiivi võivad siseneda vaid muuseumitöötajad, kelle tööülesannete hulka see kuulub. Muuseumil on koostatud hädaolukorra lahendamise plaan, milles on välja toodud käitumisjuhised erinevates olusituatsioonides. Arhiivi on paigaldatud valvesignalisatsioon ning suitsuandurid, mida kontrollitakse regulaarselt nii teenuse pakkuja kui ka selleks määratud muuseumitöötaja poolt.

7. Toimepidevus

7.1 Riskianalüüsi läbiviimise kord

Riskianalüüsi viiakse SA Eesti Piimandusmuuseumis läbi iga 5 aasta tagant. Riskianalüüsi käigus hinnatakse kindlasti järgmisi riske:

- Kahjutuli - mille põhjuseks võib olla äike; rikked elektrisüsteemis; tuleohutuse eeskirjade eiramine; süütamine; plahvatused.
- Veekahjustus - mille võib põhjustada lekkiv torustik; lekkiv küttesüsteem; läbijooksev katus; kanalisatsiooni ummistus; tulekahju kustutusvesi.

- Biokahjustused - mis võivad olla põhjustatud mikroorganismide, bakterite, seente, putukate või näriliste poolt.
- Inimründed - milleks võivad olla vandalism; rööv; pommiähvardus.

Kõik eelnevalt välja toodud riskid ja nende lahendamine on välja toodud muuseumi hädaolukorra lahendamise plaanis.

7.2 Ohuplaani ja/või hädaolukorra lahendamise kava koostamise ja

rakendamise kord

SA Eesti Piimandusmuuseumil on koostatud hädaolukorra lahendamise plaan, milles on välja toodud käitumisjuhised erinevates ohusituatsioonides. Ohuplaan vaadatakse üle juhul, kui muuseumi struktuuris, tööprotsessides või keskkonnas toimub olulisi muudatusi. Ohuplaani asukoht on töötajatele teada.